Årsmelding 2022

Demning og kanal overfor Sliperiet ved Mylla.

8. mai ved Rundelen. Foto: BKS

Sandungsdammen. Nordmarksturen i 2022. Foto: BKS

Kongevegen i Grualia fra Tveita til Håkenstad. Foto: BKS

Tekst: Hugo Hallum
Bilder av Bjørn Kåre Steinset (BKS), Hugo Hallum (HH), Gunnar Sannerud (GS) og Marit Huse (MS)

Styret legger med dette fram sin melding fra virksomheten i 2022. Hovedinntrykket fra virksomheten i 2022 har vært stort engasjement, stor deltagelse og mange spennende prosjekter og aktiviteter. Det er mye styret skulle ønske ble gjort men som det ikke har vært ressurser til. Det er store utfordringer knyttet til gamle veier og veifar av historisk interesse som går over dyrket eller dyrkbar mark. Henvendelser vedrørende slekter på Lunner fra personer som er bosatt i andre deler av landet krever mye oppmerksomhet. Til slike saker må historielaget ofte spørre personer laget vet kan mye om gamle slekter, og ikke minst er i stand til å finne slekter gjennom bruk av digitale hjelpemidler. I 2022 har det blitt gjort et betydelig arbeid når det gjelder verving av nye medlemmer

Styret:
Styret har etter årsmøtevalget våren 2022 bestått av følgende:

Leder	Hugo Hallum
Styremedlem	Gunnar Sannerud
Styremedlem	Bjørn Kåre Steinset
Styremedlem	Marit Huse
Styremedlem	Ragnhild Lindstad (regnskaps ansvarlig)
Varamedlem	Stein Buan
Varamedlem	Halvor Gunnar Dølen

I praksis er forskjellen mellom et styremedlem og et varamedlem den at varamedlem ikke har stemmerett, i den grad det er nødvendig å stemme. Varamedlemmene innkalles til styremøter som de øvrige, og bidrar i diskusjoner og gjennomføring av ulike aktiviteter som styret for øvrig. Etter endring av vedtektene på årsmøtet i 2019 velges alle verv for 2 år, med unntak av styreleder som velges hvert år.

Regnskapskontrollør	Arne Fossheim
Regnskapskontrollør	Tor K Munkelien

Etter årsmøtet våren 2022 består valgkomiteen av følgende personer:

Hans G Bjørnli
Karin Western
Geir Berge

Styremøter:

Historielaget har avholdt 5 styremøter og har behandlet 13 saker. Planlegging og gjennomføring av aktiviteter og prosjekter har naturlig nok vært hovedsakene, men kontinuerlig orientering om den økonomiske situasjonen og henvendelser fra medlemmer og andre interesserte har også stått på dagsorden. Historielaget har hatt sine styremøter i Frivilligsentralens lokaler på Lunner rådhus.

Medlemmer og informasjon:

Ved utgangen av 2022 hadde Lunner historielag 180 medlemmer. Laget har forsøkt å verve medlemmer gjennom sine aktiviteter og arrangementer. Det ble lagt ned et betydelig arbeid i 2022 knyttet til verving av medlemmer.

Laget har hatt mange besøk på sin Facebook-side. Laget har også en hjemmeside www.lunnerhistorielag.com. som var flittig besøkt også i 2022. Ca.1300 personer er innom hjemmesiden hver uke. Både på Facebook-siden og på hjemmesiden har laget informert om sine aktiviteter. Lagets Facebook side har nå 1084 medlemmer. For øvrig er det stor aktivitet på facebooksiden «Lunners tapte historie». På denne siden legges det ut bilder av historisk interesse samt en rekke ulike tema av lokalhistorisk interesse. Det finnes for øvrig en rekke andre sider som har lokalhistorisk stoff fra Lunner.

Lagets økonomi:

Lunner historielag har hatt en ordnet økonomi, også i 2022. Pr. 31.12.2022 hadde laget kr.218.237,81på plasseringskonto og kr 87.055.59 på brukskonto. Laget mottok kr 10.000 i støtte fra det interkommunale kulturfondet til vedlikeholdet av krigsminnesmerket på Rundelen samt kr 4000 i støtte til 8.mai arrangementene på Rundelen og ved Lunner kirke. Dette er oppgaver historielaget utfører på vegne av Lunner kommune. Pr 31.12. 2022 har historielaget ennå ikke fått overført midlene fra det interkommunale kulturkontoret selv om bevilgningen ble gitt i brev av 30.3.2022.

Fra Viken fylkeskommune mottok laget kr 42 000 i bygdeutviklingsmidler til «grønne skilter» og annet vedlikehold av Kongevegen, samt tilknytning til den nyanlagte Roa-stien. Sparebankstiftelsen bidro med kr 10 000. Kr 19750- er nyttet til innkjøp av flere «grønne skilter» og kr 7 000 er betalt til Tretex til retnings- og merkeskilt for å vise til tilknytningen mellom Roa-stien og Kongevegen. Da står det igjen kr 25 250 som er øremerket til prosjekter som skal nyttes til styrking av Roa sentrum. Dette betyr at både midlene fra kulturkontoret og Viken fylkeskommune vil påvirke plasserings- og

brukskontoen. Kr 25 250.00 skal etter hvert ut på inntektssiden og kr 14 000 skal etter hvert inn.

Gjennomførte prosjekter og aktiviteter i 2022:

Styret har også i 2022 forsøkt å knytte innsatsen mot få prosjekter, slik at disse kan gjennomføres og avsluttes. Flere av prosjektene har vært omfattende og arbeidskrevende. Mye av det laget arbeider med er basert på dugnadsinnsats. I tillegg har det vært nødvendig å delta i arbeid som ikke har vært en del av vedtatte planer. Arbeidet med å gi innspill til kommunens arbeid med kommunens arealdel, reguleringsplaner og navneoppgaver fra Statens Kartverk er eksempler på slikt arbeid. Slik vil det nok alltid være for en organisasjon som er medlemsbasert.

Kongevegen gjennom Lunner

Viggo Bråten rydder langs Kongevegen ved Røste. Foto: HH

22.juni 2016 hadde historielaget «åpning» av Kongevegen gjennom Lunner. Også i 2022 har ivrige dugnadsarbeidere lagt ned mange dugnadstimer med rydding av busker og kratt for å holde traseen åpen for ferdsel. Det har vært noen utfordringer knyttet til ferdselen på områder hvor traseen går over dyrket mark eller har dyrket mark på hver sin side av traseen. En dugnadsgjeng fra Harestua med Finn Håkon Heggen og Tor Magnussen i spissen samt Ivar Håkenstad og Viggo Bråten har vært «krumtapper» i arbeidet med vedlikehold av Kongevegen.

«Kongevegen» er registret på www.ut.no og mobilappen outtt, i tillegg til at det er lagt ut fyldig informasjon på historielagets hjemmeside. Facebook er også flittig nyttet for å gjøre traseen gjennom Lunner kjent.

Ivar Håkenstad tar seg en hvil i slåtten nedenfor Håkenstad. Foto: HH

Nede ved Røste etter 1. slått. Foto: HH

Tor Magnussen i arbeid med krakken ved Rundelen. Foto: HH

Informasjonsskilt langs Myllsvassdraget

I 2014 ble det satt opp 10 informasjonstavler fra Myllsdammen og ned mot Harestua. Laget forsøker å etterse at informasjonstavlene slik at de står slik de skal og at de ikke gror ned av busker og kratt. Mylla løypeforening har dette tiltaket nevnt på sin hjemmeside.

Buttelveien:

Buttelveien ved Stormyra. Foto: GS

Traseen mellom Holteputten (vest for Dæhlin) og Svea er nærmest intakt. Det har gått skogsmaskin i deler av traseen for å kunne ta ut virke i området. Historielaget håper at «sårene» der Buttelvegen blir berørt kan pyntes på ,der dette er mulig.

Som de fleste andre traseer i skog og mark så gror Buttelveien også igjen. Det ser ut til å være nødvendig hvert år å rydde noe i traseen mest på grunn av vindfall.

Rundelen:

Ivar Oulie retter opp minnesmerket ved Rundelen. Foto: HH.

Lunner historielag har de senere år på oppdrag fra Lunner kommune hatt ansvar for å holde de to krigsminnene og området rundt vedlike. I tillegg til klipping av gras har det vært nødvendig å reparere krakken som står på plassen samt hogge ned noe buskas som stadig gror opp bak minnesmerkene.

Ca 200 m, bratt ovenfor minnesmerkene, og ovenfor jernbanelinja, er det et minnesmerke over to som falt i nærheten under 2.verdenskrig. Minnesmerket ble litt skadet i 2022 av et vindfall. Ved hjelp av Ivar Oulie ble minnesmerket rettet

opp igjen. Historielaget var senere i kontakt med Bane Nor som har vært på en befaring og vil senere flytte minnesmerket nedenfor jernbanelinja da ferdsel ovenfor linja ansees som livsfarlig på denne strekningen.

Den gamle Vollaveien:

Denne gamle ferdselsveien fra Volla og til Nordstrand har mange spennende historiske elementer i nærheten av der traseen går. Rester etter gruvedrift, bergverksdrift, fossiler og rester etter flere boplasser. Imøtekomne grunneiere bidro høsten 2016 til at historielaget kunne rydde tre boplasser for vegetasjon slik at plassene kom godt til syne for de som nytter traseen som turvei. Dette viser seg å være mange. Det var i 2021/2022 mye vindfall i deler av traseen og ikke minst i området. Hogstmaskiner måtte arbeide i området. Dette berørte også den gamle veien. Firmaet som hadde ansvaret for ryddingen gjorde flott arbeid når arbeidet berørte de gamle boplassene og den gamle veien.

Brannsprøytehuset ved Lunner kirke:

Brannsprøytehuset ved Lunner kirke. Foto: BKS

Historielaget hadde to dugnader sommeren 2016 for å istandsette brannsprøytehuset ved Lunner kirke. Det ble skiftet vindskiebord og taket ble tettet og huset senere malt. Dette kulturminnet blir ettersett og ryddet rundt flere ganger i året, også i 2022.

Årsmøte, inkludert tema om «Bruk av primstaven i de ulike onnene i det gamle bondesamfunnet»

Geir Thomas Risåsen fortalte om primstaven på årsmøtet. Foto: BKS

I forkant av årsmøtet 24. mars kåserte Geir Thomas Risåsen om bruk av primstaven ved de ulike onnene i det gamle bondesamfunnet. Risåsen er ansatt ved Norsk Folkemuseum på Bygdøy. Risåsen fortalte om de ulike tegnende og sammenhengen med arbeidslivet. Primstaven er en stav, fortalte Risåsen, med en

evigvarende kalender og ble brukt før trykte kalendre var i bruk. Ca. 50 personer deltok under foredraget. Relativt mange overvar også selve årsmøtet.

Oppvekst på butikken

Torgunn Johansen (til venstre) og Trude Gauksrud. Foto: MH

.

Torsdag 21. april var historielaget så heldig å få Trude Gauksrud og Torgunn Johansen til å fortelle om sin oppvekst i en «gammeldags» landhandel, en familiebedrift. Forsamlingen fikk høre om juleforberedelser, om mjølposer som skulle fylles, kaffe som skulle kværnes, utfordringene knyttet til å bo på arbeidsplassen til foreldrene. Ja, alt som en slik spesiell bedrift hadde av rutiner, tilpasninger og ikke minst som et sosialt møtested. Dette var virkelig en temakveld som skapte latter og stor interesse hos de frammøtte.

Fra møtet om oppvekst på butikken. Foto: BKS

Markering av frigjøringsdagen og veterandagen 8.mai

Fra Lunner kirke. Foto: MH

Det er en tradisjon at Lunner historielag har ansvar for markeringen av 8.mai både ved Lunner kirke og ved krigsminnet ved Rundelen. Ordfører Harald Tyrdal la ned blomster ved støtten for de falne under 2.verdenskrig både ved kirken og ved Rundelen. Tormod Holm spilte ved anledningen. Ved begge

arrangementene var det stor deltagelse. Dette er en tradisjon som mange setter pris på. I tillegg er det viktig kunnskap som gjennom disse markeringene blir formidlet til de som deltar. Demokrati og hendelsene i Ukraina stod selvsagt sentralt i ordfører Tyrdal sine taler.

Tur til Orala

Stein Buan, Linda Nordseth, Per Schanke og Gisle Sløtte spilte på Orala. Foto: BKS

16.juli arrangerte historielaget busstur til den gamle finneplassen Orala på Finnskogen. På veien til Orala besøkte historielaget Kongsvinger festning og fikk en spennende omvisning. Alle veier fører til Rom er det noe som heter. Om ikke alle veier fører til Orala viste bussturen at i alle fall mange veier fører til Orala. Oppholdet på Orala ble en fin opplevelse. Flott velkomst, mange gode historier, grillmat, musikk også fra lokale krefter. Bussen reiste tilbake, om ikke samme veien som den kom, med fornøyde turdeltagere, deltagere som fikk mye kunnskap om en spennende kultur. Stein Buan fortjener en stor takk for initiativet.

På Kongsvinger festning på veg til Finnskogen. Foto: BKS

Ved Orala på Finnskogen. Foto: BKS

Tur gjennom hjertet av Nordmarka

Gunnar Sannerud og Hugo Hallum ved Gjerdingsdammen. Foto: BKS

Etter god kommunikasjon med Løvenskiold fikk historielaget anledning til å arrangere en medlemstur med buss 26.august. Selve turen startet fra Stryken etter å ha fått med seg deltagere fra Roa og Harestua. Det var kortere stopp underveis blant annet ved Gjerdingsdammen, Katnosa og Hakkloa. Det ble servert nydelig middag på Kobberhaughytta før returen via Trehjørningen og Hakadal Værk. De om lag 55 medlemmene som var med på turen fikk oppleve noe av det flotteste Marka har å by på, og ikke minst en fantastisk flott guiding ved Gunnar Sannerud. En guidet tur som ga medlemmene gode opplevelser og historisk kunnskap om flere av plassen følget kjørte forbi eller besøkte.

Fra Katnosa. Foto: BKS

Gruas historie

Etter initiativ fra flere nåværende og tidligere beboere på Grua ble det 3.september og 22.oktober avholdt temadager om Grua sin historie. Det var utrolig hvor mange som kan mye om den spennende historien og utviklingen. Mange av foredragene var ledsaget av gamle og historiske bilder. Lunner historielag bidro med praktisk hjelp med servering og billetter ved inngangen.

Den gamle Kongevegen gjennom Lunner

Geir Paulsrud kåserte om Kongevegen. Foto: BKS

Temakvelden 17.november dannet avslutningen på et begivenhetsrikt «lokalhistorisk» år. Temakvelden var viet Kongevegen gjennom Lunner. Tidligere direktør ved Norsk vegmuseum Geir Paulsrud kåserte om Kongeveger generelt og vegen gjennom Lunner spesielt. Paulsrud deltok tidligere på høsten på en befaring langs deler vegen gjennom Lunner og godt inn i Gran. I tillegg til Kongevegen var det spesielt interessant å få kunnskap om gamle vegtraseer som korresponderte med Kongevegen. Veger over mot Lunner kirke var av spesiell interesse i så måte.

Historielagets styre vil benytte anledningen til å takke alle som hver på sin måte har bidratt til en aktiv organisasjon hvor det å skape positivitet og engasjement i lokalmiljøene har vært en viktig drivkraft. En spesiell takk til Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal som gir positive bidrag, både til omsøkte prosjekter og til generell drift av organisasjonen. Lokalhistorisk kunnskap mener styret vil bli viktigere og viktigere i en tid hvor det å ivareta kulturminner og kulturlandskap står sentralt.

24.januar 2023
Styret